

Makale Türü: Araştırma
Gönderim Tarihi:22 Aralık 2023
Kabul Tarihi: 25 Aralık 2023

TATE MODERN VE GÖÇ

TATE MODERN AND IMMIGRATION

Nalan TÜFEKÇİ KARAGÜL¹- 0009-0000-0769-4170

ÖZET

Tate Modern olarak bilinen bina İngiltere'nin en ikonik kültür kurumlarından biri haline gelmiş ve bu kurum 1947 yılında Thames nehrinin güney kıyısında, ünlü mimar Sir Giles Gilbert Scott tarafından Bankside Elektrik Santrali'ni olarak tasarlanmıştır. Alanın ve binanın yeniden inşa edilmesi, savaş sonrasında inşa edilen Enerji İstasyonu'nun kapatılması, binanın kullanılamaz duruma gelmesi ve yeniden işletilmesi fikri; hükümetin kullanılmayan birçok depoya sahip olduğu Southwark'ı yeniden geliştirme fikrini ortaya çıkarmıştır. Tate Modern, modern zamanların en başarılı kültürel projelerinden biri olmasına rağmen uzun bir belirsizliğin ardından Tate Galerisi modern sanat koleksiyonunu barındırmak için 1994 yılında elektrik santralini satın almış ve koleksiyonu, köle sahibi olan veya serveti kölelikten gelen kişiler tarafından verilen mali yardımlarla yapılması nedeniyle tartışma konusu haline gelmiştir. Makalede müzenin tarihçesi, müzenin oluşumun da etkili olan kişilerin siyasal ve sanatsal düşüncelerini araştırıp müzenin bünyesinde barındırdığı göç olgusu üzerine inceleme amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tate Modern, Müze Oluşumu, Göç ve Kimlik

¹ Sanatta Yeterlik Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, karagul.nalan@hbv.edu.tr

TATE MODERN AND IMMIGRATION

ABSTRACT

The building known as Tate Modern has become one of Britain's most iconic cultural institutions, designed in 1947 on the south bank of the Thames by the renowned architect Sir Giles Gilbert Scott as the Bankside Power Station. The redevelopment of the site and the building, the closure of the Power Station after the war, the disuse of the building and the idea of reopening it, led to the idea of redeveloping Southwark, where the government owned many disused warehouses. The Tate Modern is one of the most successful cultural projects of modern times, but after a long period of uncertainty, the Tate Gallery bought the power station in 1994 to house its collection of modern art, which has become controversial because it was built with financial support from people who owned slaves or whose wealth came from slavery. This article aims to explore the history of the museum, the political and artistic thoughts of the people who were influential in the formation of the museum, and to examine the phenomenon of migration that the museum embodies.

Keywords: Tate Modern, Museum Formation, Migration and Identity

1. GİRİŞ

Dünya oluşumundan bu zamana kadar insanoğlu ekonomik ve güvenlik arayışları nedeniyle yaşam alanlarını değiştirmişlerdir. Bu değişim bazen gönüllü olarak daha rahat bir yaşam arayışından olurken bazen de savaşlar nedeniyle zorunlu olarak güvende olma ihtiyacından ötürü gerçekleşmektedir.

Yusuf Adıgüzel'e (2020:97) göre "Devinim"i sağlayan göç, çerçevesi belli ve kontrol edilmesi gereken önemli bir sorun olarak dikkate alınmakta ve legal ve illegal göçler gibi sınıflandırmalara ayırarak ülkeler arasında hareketliliği bir şekilde kontrol altında tutmak

hedeflenmektedir. Bu devinim geride bırakılan ve gidilen ülkelerde hem kültür hem de ekonomi açısından iyi ve kötü katkılarının olmasıyla sınırları aşan bir süreç haline gelmektedir.²

Göç geride bırakılan ve gidilen ülkelerde toplum bazlı dönüşümlere neden olan ortak bir süreçtir³(Castles ve Miller, 2008:2). İçinde birçok kavramı barındıran bir olgudur. Tarihe baktığımızda sömürgecilik, köle ticaretleri, değişimler gibi kavramlar ülkelerin ekonomik çıkarları nedeniyle insanoğlunu sürükleyip durmuştur. Avrupa da bulunan ülkeler sömürgecilik ve sanayileşme ile birlikte iç ve dış göçlerden yoğun ve sarsıcı bir şekilde etkilenmişlerdir. Sanayi devrimi ile toplum değişime girerek yeniden sosyal ilişkilerde düzenlemelere gidilmiştir⁴(Adıgüzel, 2020:98)

Bu çalışmanın amacı Tate Modern Müzesinde yer alan “Göç” olgusu ve Müzenin tarihsel süreci konusunda eleştirel olarak değerlendirilmesidir. Bu anlamda ilk olarak Tate Modern’in tarihçesine, kuruluş amacına, müzenin kentle olan ilişkine değinilmiştir. İkinci olarak müzede işlenen güncel temalardan biri olan “Göç” olgusu ve bunun ışığında; Tate Modern Müzesinin koleksiyonunda yer alan göçmen sanatçıların, Zineb Sidera, Lubaina Himid, Teresa Margolles, Keith Piper, Yukinori Yanagi, Marwan Rechmaoui sanat pratiklerinde göç olgusunu nasıl yansıttıkları ele alınmıştır.

2. TATE MODERN

Tate Modern, dünyanın en çok ziyaret edilen modern sanat müzesi ve Birleşik Krallık' ta tarihi yapısıyla en çok ilgi çeken merkezidir.

Tate Modern'in hikayesi tarihin iki noktasında başlamıştır. Alan ve bina İngiltere'nin en ikonik kültür kurumlarından biri haline gelecek olan bu kurum 1947 yılında Thames nehrinin güney kıyısında, ünlü mimar Sir Giles Gilbert Scott Bankside Elektrik Santrali'ni tasarlamak üzere görevlendirilmiştir. Müşteri ve bina kullanımı Tate Trustee Müzeleri ve Galerileri'nin ardından 45 yıl sonra alana yaklaşan 1992 tarihli Kanun (HMSO), ayrı bir galeri oluşturma niyetlerini açıkladıklarında uluslararası modern ve çağdaş sanatın merkezi haline gelmiştir. Bugün Tate Modern, yılda yaklaşık 6.000.000 ziyaretçi çekmekte ve bu rakamla sürekli olarak modern sanat müzeleri arasında ilk üçe girmiş ve en çok ziyaret edilen müzelerden biri haline gelmektedir.

² ADIGÜZEL, Yusuf, (2020). Göç Sosyolojisi, 97

³ CASTLES, Stephen ve Mark J. MILLER (2008), Göçler Çağı, Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri, (Çevirenler: Bülent Uğur Bal- İbrahim Akbulut), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul:2

⁴ ADIGÜZEL, Yusuf, (2020). Göç Sosyolojisi, 98

Yeni Tate Modern'in açılışını takip eden hafta sonu Geçen yıl 17 Haziran'da 143.000 ziyaretçi ağırlayarak yeni bir rekora imza attı.⁵ (Gunnis, S.L, 2017:3)

C. Dean ve C. Donellan'a (2010:79) göre Müze iki aşamalı olarak yapılmıştır. (1947-1963). İkinci Dünya Savaşı bitiminde yapılmış olan Bankside Enerji İstasyonu 1981'de kapatılmıştır. Kıyıda olan ve bölgede ki en büyük bina olması nedeniyle yeniden açılıp kullanılması düşüncesi, devleti de harekete geçirerek, birçok kullanımı durmuş binaları aktif hale getirme fikri gündeme gelmiş oldu. Bu düşünceden yola çıkarak Southwark kurulu o bölgeyi koruma altına alınarak dönüşüm düşüncesini desteklemiştir.⁶

Micheal.Stratton'a (2000:92) göre Tate galeri zengin koleksiyonundan dolayı alan sorunu yaşamaya başlamıştır. (1990) Bu sebeple bir arada olan galerilerin ayrılması ve yeni yapılan binaya taşınması fikri onaylanmıştır. 1981'de müze yeni ve henüz dolmamış olan binaya aktarılmıştır. Bina tasarımı içinde devlet tarafından desteklenen bir yarışma düzenlenmiştir. Kıyıda bulunan eski elektrik santralinin müzeye dönüşümü çok sayıda katılımcının arasından (148 katılımcı) Herzog & de Meuron adlı şirkete verilmiştir. Bu projede binanın mimari özelliklerine ve tarihi yapısına sadık kalarak yeniden inşa edilmiştir. Müze binasını tasarlayan mimarlar piramit şeklinde cam yapıyı önermişler fakat onaylanmayınca binaya uyacak şekilde eğimli tuğla cephesini inşa etmişlerdir.⁷

Tate Modern, modern zamanların en başarılı kültür ve sanat projelerinden biri haline gelmiştir. Uluslararası standartlara göre, kabul gören ekonomik ve sosyal dönüşümün başarılı bir örneğidir.

Thames Nehri'nin Battersea'den Greenwich'e kadar olan bölümü beş farklı ilçenin içindeydi. Bu konseylerin her biri için South Bank, belediye binalarından birkaç mil uzağındaydı. İngiliz başkentinin neredeyse tüm tiyatroları, sivil binaları ve anıtları West End ve City içinde kümelenmiştir. Nehrin güneyindeki etkinliklerin yerini belirlemeye yönelik ara sıra yapılan resmi çabaların dışında dikkate değer örnekler, Conty Hall, Royal Festival Hall ve South Bank kompleksidir. Londra'nın "şehir merkezi" işlevlerinin neredeyse tamamı güney Londra'dan uzaklaştı. 2.Dünya Savaş zamanı bombalama, 1960'larda planlama ve 1980'lerde sanayisizleştirme ile birlikte kötü durumu daha da kötüleştirmiştir. Yirminci yüzyılın başlarına

⁵ GUNNIS, S.L., (2017) RIBA Studio Diploma in Architecture C4 Cultural Context - Extended Essay: *Design appraisal and analysis of a recent building TATE MODERN | Bankside*, 3)

⁶ DEAN, C., DONNELLAN, C., & Pratt, A. C. (2010). *Tate Modern: Pushing the limits of regeneration. City, Culture and Society*, 1(2), 79-87

⁷ STRATTON, M. (ed.) (2000). *Industrial Buildings: Conservation and Regeneration*, E&FN Spon, London,92

kadar güneydeki Piccadilly Sirki olan Elephant & Castle Yeni galeri, elbette, öncelikle Tate'in Koleksiyonunda modern sanata daha fazla ve daha iyi yer vermesinden kaynaklanacak şekilde tasarlandı. Ancak kültürel projelerin kentsel başarının önemli bir öncü göstergesi olarak görüldüğü bir dünyada, projenin çok daha geniş bir anlam kazanması kaçınılmazdı. Böylece, başlangıçta bir amaca yönelik olan bir kurumun, bu amaca yönelik bir tehdit oluşturmadan, diğer amaçları da nasıl yerine getirebileceğinin en önemli uluslararası örneklerinden biri haline gelmiştir⁸(Gayford vd.,2005:33).

2.1. Elektrik Santralinden Müzeye

2. Dünya Savaşı'nın sona ermesi ve Sanayi Devrimi ile birlikte Londra geliyor ve elektrik talebi yıldan yıla hızla artıyordu.

Havayı ve doğaya zarar verip kirleten kömürle çalışan santralin değişmesi oldukça gerekli ve önemli bir unsur olarak görülüyordu.1947'nin ocak ayında, devlet ve elektrik endüstrisi ile birlikte bakanlıklar yeni Bankside elektrik santrali hakkında bir araya geldiler.

S.L. Gunnis'e (2017:3) göre 22 Mayıs 1947'de, Avam Kamarası'nın kararlarını açıklamasından bir ay sonra. Bankside ile devam etme kararının ardından, elektrik komisyon üyeleri resmi görüşlerini verdi. Onay ve Sir Giles, Gilbert Scott, görünüşünü iyileştirmek için işe alındı. O yılın kömür kıtlığı, yeni elektrik santralini doğmasına neden oldu. Petrolle ateşlenerek (Britanya'da türünün ilk örneği) kazan bacalarını birleştirmeyi tasarladılar. "İnce bir kule veya çan kulesi" görünümü vermek için merkezi baca, The Times (20 Mayıs 1947) 99 metre yüksekliğe sahip olan bu kule, Dünya ile rekabet etmeyecek şekilde tasarlandı. St. Paul'un nehir üzerindeki kubbesi, 112 metre'dir⁹ (Gunnis, S.L, 2017:3).

Yedek elektrik santralini geleceği, 1981'de kapatılmasının ardından belirsizdi. Battersea elektrik santralini listeye alındığı 1980'de emsal teşkil etmesine rağmen, Bankside, mimari veya tarihi öneme sahip bir bina olarak resmi liste için çok yeniydi. 1988'de Çevre Bakanlığı yeni binalar için 30 yıl kuralını kabul etti, ancak elektrik endüstrisinin özelleştirilmesinin

⁸ GAYFORD Martin, HOLDEN John, MOORE Rowan, SMITH Rt Hon Chris, SNOW Jon ve TRAVERS Tony, (2005) *Modern Tate İlk Beş Yıl*, 33

⁹ GUNNIS, S.L., (2017) RIBA Studio Diploma in Architecture C4 Cultural Context - Extended Essay: *Design appraisal and analysis of a recent building TATE MODERN | Bankside*, 3

ardından saha 'sömürülecek bir varlık olarak Nuclear Electric'e verildiği' için Bankside dahil edilmedi.¹⁰ (Moore ve Ryan, 2000:190)

2.2. Henry TATE ve Kölelik İlişkisi

İngiltere tarihine bakıldığında köleleştirilen insanların ticaretlerine ve emeklerine hâkim olduğu karşımıza çıkar. Üretimleri olan pamuk ve şekerin yanı sıra maun üreten Karayip ve Amerika kolonilerinde hâkim olan kölelik anlayışına dahil olmuşlardır. Bu nedenle Henry Tate ve kölelik ilişkisi çoğu zaman tartışma konusu olmuştur.

Tarihte “Tate” köle sahipliği mirası konusunu da vurgu yapmış ve başlangıç olarak kabul edilmiştir. Ve birçok insanı da farklı noktalarda etkilemiştir. İngiltere ekonomisinin zenginliği zaman içinde kölelik kavramıyla oluşmuştur. Ve bu sömürge mirası 1807’ye kadar devam etmiştir. 19.yüzyılda Tate ve Lyle şirketlerinin üzerine kurulan şeker ticareti arz ve talep üzerine 17. ve 18. yüzyılda kölelik ticaretine dayanmaktaydı. Atlantik şeker ve İngiliz şeker sanayisi kölelik kavramıyla varlıklarını sürdürmüşlerdir. Tate Museum’un koleksiyonuna bakıldığında dolaylı olarak bizlere bazı ipuçlarını vermektedir. Köle sahibi ve servetini bu yönde kazanan kişiler tarafından verilen birçok öğeleri barındırmaktadır. J.M.W. Turner Sussex eskiz kitapları, Sir Joshua Reynold’un Yok Olan Lord’ u gibi birçok öge miras olarak bırakılmıştır. Henry Tate’in köle sahibi ve köle tüccarı olmadığı ifade edilse de sömürge ve kölelikten gelen servetinin bir kısmını bu tarihten ayırmak pek mümkün değildir.¹¹

3. MÜZENİN KENTLE İLİŞKİSİ

Tate Modern Müzesi konum olarak şehrin tam kalbinde yer almaktadır. Tarihsel yapısı ve zaman içinde gelişim- değişim süreci ile kenti kucaklayan ve uyum sağlayan bir yapı haline gelmiştir.

Micheal.Stratton’ a göre (2000:165) Tate Modern, çizgiselliğin ön planda olduğu ve geometrik şekillerin hâkim olduğu Art Deco tarzında inşa edilmiştir ve 34.500 metrekare iç alana sahip yedi katlı bir bina olup Mayıs 2000’de açılmıştır. Binanın tadilatı sırasında dış kabuk hiçbir

¹⁰ MOORE, R. ve RYAN, R. (2000), *Building Tate Modern, Londra*, Tate Gallery Publishing, 190.

¹¹ Tate Museum, (10.04.2023), <https://www.tate.org.uk/about-us/history-tate/tate-galleries-and-slavery> adresinden alındı.

şekilde etkilenmemiş, tuğla balkon ve baca sağlam kalmıştır. Bu sayede şehrin dokusuyla çelişmesi engellenmiştir. Bina, St. Louis'de inşa edilmiş 99 metre yüksekliğinde bir kuleye sahiptir. Paul Katedrali'nden daha yüksek olmayan kuralları doğrultusunda inşa edilmiştir. Herzong & de Meuron ekibi, Tate Modern'in yeni tasarımı için 5.000 ton çelik ve 7.200 bakır levha kullanmıştır. Binanın dış duvarı da 4,2 milyon tuğladan yapılmıştır.¹²

Tate Modern kente dair yeni bir sanatsal bakışı desteklerken, kentte yaşayanların da kendilerini daha özgür ve sanatsal ifade edebilecekleri bir alan yaratma çabası içinde olduğunu görürüz. Kent kültürünün gelişmesine katkıda bulunan sanat galerilerinin büyümesi ve fazlaşmasında öncü olan müze sanat ortamının gelişimi konusunda önemli bir yere sahiptir.

'Tate Modern, daha çağdaş bir şehir haline getirdiği Londra'daki sanat galerinin gelişimini ve değişimini etkilemiştir.'¹³(Dean vd.,2010:80)

4. GÖÇ: YANSIMALAR / SANATÇILAR

İnsanoğlu yaşamış oldukları farklı zorluklar sonucunda bireysel ya da toplumsal düzeyde (savaş, kıtlık, vb.) nedenlerden dolayı yer değiştirme eylemini gerçekleştirirler.

Yusuf Adıgüzel'e (2020:3) göre göç; insanların sosyal, ekonomik, siyasi veya doğal nedenlerden dolayı coğrafi olarak yer değiştirmesidir. Bu yer değiştirme uluslararası bir sınırı geçmek biçiminde olabildiği gibi aynı ülke içinde de olabilir. Göçün biçimi (gönüllü/zorunlu, geçici/sürekli, iç/dış, bireysel/ kitlesel vb.) nasıl olursa olsun her türlü nüfus hareketleri (mülteciler, sığınmacılar, ülke içinde yerinden edilmişler, ekonomik göçmenler vb.) göç tanımı içinde kendisine yer bulur.¹⁴

Ülkelerarası sınırların sorgulandığı dönemde ülkeler arasında gezinmek, (zorunlu veya gönüllü olarak) yeni bir yere adapte ya da adapte olamamak gibi birçok sorular hep aklımıza gelir. Kimi kendi isteğiyle göç ederken, kimileri de kendi güvenliğini sağlamak için gitmek zorunda kalabiliyor. Sanatta bu noktada farklı ulusları, farklı kimlikleri ve kültürleri bir araya getirerek "Göç" olgusunu daha önemli bir noktaya taşır.

¹² STRATTON, M. (ed.) (2000). *Industrial Buildings: Conservation and Regeneration*, E&FN Spon, London, 165

¹³ DEAN, C., DONELLAN, C., & PRATT, A. C. (2010). *Tate Modern: Pushing the Limits of Regeneration*. *City, Culture and Society*, 1(2), 79-87

¹⁴ ADIGÜZEL, Yusuf, (2020). *Göç Sosyolojisi*, 3

Dünyanın her tarafından gelen izleyiciler “Göç” olgusunu kimi yerde izleyerek / dinleyerek deneyimlemek ve kendi yaşam hikayelerini paylaşmak için Tate Modern’de kendini hissettirirken, sorgulanan, sergilenen sanat eserlerinde de yaygın bir konu haline gelmiştir.

Sanatçılar doğrudan ya da dolaylı olarak bu kavramı ifade ederken izleyici olarak yorumlamalarıyla da bir çalışma haline getirebiliyor. Tate Modern’in ekibi ve bünyesinde bulunan geniş topluluklar ile birlikte oluşan seçki müzedeki çalışmaları gözlemek ve paylaşmak için bir araya gelerek göç etmenin hangi anlamları barındırdığı konusunda izleyicilere birçok sorular yöneltmektedirler.

Görsel 1. Zineb Sedira, *Ana dil*, Kulaklıkla 3 Ekran kurulumu, 2002,

<https://www.tate.org.uk/art/artworks/sedira-mother-tongue-t12315> , Erişim tarihi: 10.04.2023

Zineb Sedira “Ana Dil” adlı çalışması farklı dillerde (Arapça, Fransızca ve İngilizce) bir anne ve kızının geçmişte ki anılarını anadillerinde anlatımları üzerine dayanıyor. Nesiller boyunca devam eden kültürel kimliği muhafaza etmenin zor olmasının bir göstergesi olarak bu çalışma ön plana çıkmaktadır. Ortak bir amaç olan kültürel kimliği ve mirasa sahip çıkıp devam ettirmenin zorluklarının olduğunu ortaya koymaktadır.¹⁵

¹⁵ SEDİRA, Zineb, (2002), 10.04.2023 tarihinde <https://www.tate.org.uk/art/artworks/sedira-mother-tongue-t12315> adresinden alındı.

Sanatçı her yaştan Arap asıllı kadınların Dünya ile kendi aralarında ilişkileri hem bireysel hem de birbirleri ile iletişimlerini video yoluyla izleyicilerle buluşturmaktadır. “Ana Dil” çalışması 3 kuşağı temsil etmektedir. (Büyükanne, anne ve kız) kendi aile üyelerinin anadilleriyle iletişim kuran belgesel tadında bir video çalışmasıdır. Videoda ki Dialoglar birçok dilde (Fransızca, Arapça, İngilizce) olmasından dolayı geçmiş ve bugün arasında görünmeyen bağları temsil etmektedir.¹⁶

Görsel 2. Lubaina Himid, *İkisi Arasında Kalbim Dengede*, Tuval üzerine akrilik boya, 121,8x152,4x27 cm. 1991, <https://www.tate.org.uk/art/student-resource/exam-help/journeys> , Erişim tarihi: 10.04.2023

İster köle olarak ister savaş veya felaketten kaçarak ya da ekonomik ihtiyaçların tetiklendiği şekilde zorunlu kılınan göç, birçok insanın yaşamında ve tarihinde önemli bir rol oynamıştır ve sanatta geniş çapta araştırılan bir temadır.

Lubaina Himid, Tanzanya-Zanzibar doğumludur. Bir süre sonra ailesiyle birlikte İngiltere’ye yerleşmiştir. Aile geçmişi Karayip ve Afrika göçmeni olan İngiliz sanatçılardır. Sanatçının çalışmaları, enstalasyonları ve kâğıt işleri Afrikalı göçmenlerin Avrupa kültürünün gelişimini ön plana çıkarır.¹⁷

¹⁶ SEDİRA, Zineb, (2002), Brooklyn Museum, 22.05.2023 tarihinde https://www.brooklynmuseum.org/eascfa/about/feminist_art_base/zinebsedira#:~:text=Sedira's%20video%20work%20%E2%80%9CMother%20Tongue,her%20mother%20and%20her%20daughter adresinden alındı.

¹⁷ RICE Alan, (2003) *Radical Narratives of the Black Atlantic*, London, reproduced, 74.

“İkisinin Arasında Kalbim Denge” çalışması göçmenlerin aidiyet ve kimlik mücadelelerini ve sorgulamalarını içerir. Çalışma yerel kıyafet giymiş iki siyahi kadın tasvir edilmiştir.¹⁸

Görsel 3. Teresa Margolles, *Bayrak I*, Kumaş, kan, toprak ve diğer maddeler, 298x188cm.2009, <https://www.tate.org.uk/art/walk-through-tate-modern-on-theme-migration> ,Erişim tarihi:10.04.2023

Sanatçı çalışmasında kirli ve tozlu bayrakla, Meksika/ABD sınırlarına uygulanan şiddetten dolayı kan ve kire bulanmış bir bayrağı vurgulamaktadır. Bulunduğu konumu değil aynı zamanda Avrupa merkezli sömürgecilik anlayışının her zaman kan dökülmesi için bir neden olduğunu temsil eder. Sanatçı için kanlı, tozlu ve kirli bayrak yaşamış olduğu zamanda şahitlik ettiği bir olay olduğu yönündedir. Margolles çalışmasında bölünmeye ve devam eden şiddete dikkat çekmektedir. Buna neden olanların asla düşünmediği bir şiddet ve bölünmenin olduğuna vurgu yapar.¹⁹

Bayrak I 2009, bir bayrak direğine asılı kirli bir kumaş parçasından oluşmaktadır. Meksika’da yoğun ölümlerin yaşanmasından dolayı yerlerde ki kanı, toprağı temizlemek için temizlemek için kumaş kirlenmiştir. Bayrağın dokusu ABD’ye giden kaçakçılığı kontrol altında tutmaya çalışan kartellerin ölüme tanıklık eden maddelerin izlerini taşımaktadır. Devlet uyuşturucu ile

¹⁸HIMID Lubaina,(1991), 10.04.2023 tarihinde <https://www.tate.org.uk/art/student-resource/exam-help/journeys>, adresinden alındı.

¹⁹ MARGOLLES Teresa, (2009), 10.04.2023 tarihinde <https://www.tate.org.uk/art/walk-through-tate-modern-on-theme-migration> adresinden alındı.

mücadele de başarılı olamadığı için, kanlı ve tozlu kuma, görmezden gelinen vatandaşlar için anıt özelliği taşır.²⁰

Görsel 4. Keith Piper, *Batıya Git Genç Adam*, 14 fotoğraf gemiye monte edilmiş kâğıda jelatin gümüş baskı, 14 parça her biri:84x56cm.1987, <https://www.tate.org.uk/art/artworks/piper-go-west-young-man-t1257> ,

Erişim Tarihi: 10.04.2023

Keith Piper'in çalışması siyah-beyaz fotoğrafları, basılı el yazısı metinlerle birleştiren on dört bölümden oluşmaktadır. Her bölüm siyahi erkek bedeninin tarihsel ve kültürel okumalarını incelemektedir. Kölelik ve sonrası cinsiyete dayalı ırk ile ilişkili üretimlerden oluşur. Sanatçı Britanya'daki köle ticaretleri ve köle ve sömürgecilik karşıtı görüntülerin parçalarını, Hollywood film afişleri ve fotoğraflarını, siyah erkek vücut çalışan bireylerin fotoğraflarıyla birleştirerek Siyahi erkek bedenini ticari bir nesne olarak farklı boyutlarda sunmaktadır. El yazısıyla yazılmış metinde sanatçı, medya ile ilgili olan kişisel görüşmelerinden oluşan mektuplardır.²¹

Bir arada olan fotoğraflar kimlik, milliyetçilik gibi kavramların siyahi bedenlere karşı nasıl yansıdığı hakkında izleyiciye sorular yöneltilmektedir. "Batıya Git Genç Adam" adlı

²⁰ MENDOZA Elmer, MARGOLLES Teresa ve CUAUHEMOC Medina (editörler), (2008) *Başka Ne Konuşabiliriz?* sergi kataloğu, Mexican Pavilion, Venedik Bienali, Venedik

²¹ PIPER Keith, (1987), 10.04.2023 tarihinde <https://www.tate.org.uk/art/artworks/piper-go-west-young-man-t12575> adresinden alındı.

çalışmasında sanatçı video ve fotoğraf gibi dijital medyayı kullandığını ve birleştirdiğini ifade ediyor.²²

Görsel 5. Yukinori Yanagi, *Pasifik*, 49 perspex kutusu, plastik tüp ve yapay kum, 282x405.1996, <https://www.tate.org.uk/art/artworks/yanagi-pacific-t07464> , Erişim tarihi:10.04.2023

Pasifik, duvarda dikdörtgen bir ızgara şeklinde düzenlenmiş ve vinil klorür reçine tüpleri kullanılarak birbirine bağlanmış kırk dokuz plastik kutudan oluşan büyük bir enstalasyondur. Her kutu sentetik, renkli kumdan yapılmış bir ulusun bayrağını temsil eder. Tüm bayraklar Pasifik Okyanusu'na kıyısı olan ülkeleri, sınırlarda kolonileri olan ülkeleri ve bölgede yaşayan herhangi bir bölgede egemenliği olmayan grupları temsil eder. Pasifik ismi coğrafi bölgeye tarafsız bir referans görevini üstlenmiştir. Fakat eski sömürgeci ülkeleri ve yerel halkın bayraklarının bir arada olmasından dolayı bölgesel otoriteyi ve ulusal kimliği ifade eder ve sorgular.²³

Enstalasyonda tasvir edilen bayraklar ve karıncaların arasında hareket çizgileri, özellikle Yanagi'nin sık sık Japonya arasında seyahat eden bir Japon göçmen olarak kendi statüsü göz önüne alındığında, insanların farklı uluslar arasındaki göçünü düşündürmek için referans alınabilir.

²² LIZZIE Carey-Thomas (ed.), (2012),Migrations, sergi kataloğu, Tate Britain, Londra

²³ YANAGI Yukinori, (1996),10.04.2023 tarihinde <https://www.tate.org.uk/art/artworks/yanagi-pacific-t07464> adresinden alındı.

Görsel 6. Marwan Rechmaoui, *Beyrut*, Kauçuk, 30x825x675.2004,

<https://www.tate.org.uk/art/artworks/schutte-the-strangers-t07873> , Erişim tarihi: 10.04.2023

“Beyrut” Beyrut şehrinin zemine dayalı büyük bir kauçuk haritasıdır. Geniş alan, keskin ayrıntılarla temsil edilen yollar ve otoyollarla kabartılmıştır. Şehirdeki mahallelere göre altmış ayrı parçaya bölünmüş, ancak sergilendiğinde harita tekil ve eksiksiz görünmektedir. Sonuç olarak Rechmaoui'nin yerleştirmesi, Dünyanın en çelişkili şehirlerinden birini oluşturan fiziksel ve sosyal oluşumu inceler. Bununla birlikte, yolların ve mahallelerin sınırlarının dışında, önemli noktalar veya belirli kimlik noktaları-Lübnan iç savaşı sırasında (1975-1990) Hristiyan ve Müslüman toplulukları ayıran yeşil hat mevcut değildir ve bu da siyasi ve siyasi açıdan boş bir alanı göstermektedir. Şehrin yakın tarihini karakterize eden dini bölünmeleri de işaret eder. Sanatçının kauçuk kullanımı, insani ve doğal tehdiye rağmen şehrin dayanıklılığını vurgularken, aynı zamanda izleyicinin üzerinde yürümesi için dayanıklı bir yüzey sağlayarak hem sanat eseri hem de temsil ettiği şehir ile kişisel bir bağ oluşturur.²⁴

Beyrut isimli çalışma Beyrut şehrinin kauçuktan yapılmış zemine yakın bir haritasıdır. Bu haritada geniş alanlar keskin ayrıntılarla yapılmış otoyollarla kabartılmıştır. Şehirdeki mahallelere göre almış ayrı parçaya bölünmüş ama sergilenirken bir bütün halindedir. Sanatçının enstalasyonu Dünyanın birbirine ters düşen sosyal ve fiziksel oluşumları incelemektedir. Detaylı çalışılan yolların ve mahallelerin sınırlarının dışında önemli kimlik noktaları Lübnan iç savaşı sırasında; Hristiyan ve Müslüman toplulukları ayıran yeşil hat yoktur. Siyasi açıdan boş bir alanı göstermektedir. Şehrin yakın tarihini vurgulayan dini

²⁴ RECHMAOUI Marwan, (2004),10.04.2023 tarihinde <https://www.tate.org.uk/art/artworks/schutte-the-strangers-t07873> adresinden alındı.

bölemleri işaret eder. Sanatçı Kauçuk kullanmasında ki amaç; insana ve doğaya zarar vermesinin yanı sıra şehrin dayanıklılığını ifade ederken aynı zaman da izleyicilerin üzerinde yürüdüğü sağlam bir zemin oluşturmaktır. Vurgulanan şehir ile izleyici arasında bağ kurar.²⁵

5. SONUÇ

Kentler, geçmişten günümüze kültürel varlıkları yeniden kazanmaya, yeni kimlikler edinmeye ve edindiği kimlikleri sermayeye dönüştürmekte son derece önemlidir.

Tate Modern, oluşum tarihini çok eskiye dayanmamasına rağmen amacı, binanın tasarlanması, aşamaları ve barındırdığı zengin koleksiyona sahip olması açısından modern zamanların en başarılı kültürel projelerine ev sahipliği yapan bir kurum haline gelmiştir.

Dünya'nın birçok yerinden ziyaretçi alan Tate Modern; Batı toplumunda sanayileşme, kentleşme ve teknolojik ilerlemenin getirdiği hızlı değişimlere bir yanıt olarak ortaya çıkan bir sanatsal hareket ve yenilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Müze yalnızca ulusal bir kurum değildir. Uluslararası sorumluluklarının yanında yerel hedefleri ortak noktada buluşturan bir uzlaşmacı görevindedir. Sanatçıları, küratörleri, ziyaretçileri ve halkın isteklerini karşılaması açısından önemli bir köprü görevini üstlenmiştir.

Tate Modern geçmişte "Köle sahipliği" mirasını yeniden ifade etmek için bir başlangıç noktasını temsil ederken; farklı ulusları, farklı coğrafyaları ve güncel konuları bir araya getirerek etkisi altına almıştır. Kölelikten gelen servetin Britanya ekonomisine büyük ölçüde katkı sağlamış olması müzenin oluşumundaki ana başlığın altında yatan unsurların ve koleksiyonun toplanması geçmiş ve gelecek arasında tarihi bir bağ olması ve sonraki nesillere aktarılması açısından tarihi bir örnek oluşturur.

²⁵ Beyrut Dışı, sergi kataloğu, Modern Art Oxford, Oxford 2006.

KAYNAKÇA

- ADIGÜZEL, Y. (2020). *Göç Sosyolojisi*. Ankara: Nobel yaymevi, s.3.
- CASTLES, S. v. (2008). *Göçler Çağı, Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri, (Çevirenler: Bülent Uğur Bal- İbrahim Akbulut)*, . İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, s.2.
- DEAN, C. D. (2010, Haziran). Tate Modern. *Pushing the limits of regeneration. City, Culture and Society, 1(2)*, s. s. 79,87.
- DEAN, C. D. (2010). Tate Modern:), s. 79-87. *Pushing the limits of regeneration. City, Culture and Society, 1(2)*, s. s.80.
- GAYFORD Martin, H. J. (2005). *Modern Tate İlk Beş Yıl* . Londra: Tate Milbank, s.33.
- GUNNIS, S. (2017). *RIBA Studio Diploma in Architecture C4 Cultural Context - Extended Essay: Design appraisal and analysis of a recent building TATE MODERN | Bankside.*. Londra: GUNNIS, S.L., .
- LIZZIE, C.-T. (tarih yok). *Migrations, sergi kataloğu.*. Tate Britain, Londra, 2012.
- M., R. (tarih yok). *Beyrut Dışı, sergi kataloğu.*. Modern Art Oxford, Oxford, 2006.
- MENDOZA Elmer, M. T. (tarih yok). *Başka Ne Konuşabiliriz? sergi kataloğu, . Mexican Pavilion*. Venedik Bienali, Venedik, 2008.
- MOORE R., R. R. (2000). *Building Tate Modern* . Londra: Tate Galley Publishing, s.74.
- MOORE, R. v. (2000). *Building Tate Modern*, . Londra: Tate Gallery Publishing, s.190.
- RICE Alan. (2003). *Radical Narratives of the Black Atlantic*, . London: reproduced, s.74.
- STRATTON, M. (2000). *Industrial Buildings: Consevation and Regeneration*, . London, s.92: E&FN Spon.
- Tate Museum*. (2023, 04 10). <https://www.tate.org.uk>: <https://www.tate.org.uk/art/student-resource/exam-help/journeys>, adresinden alındı
- Tate Museum*. (2023, 04 10). <https://www.tate.org.uk>: <https://www.tate.org.uk/art/walk-through-tate-modern-on-theme-migration>, adresinden alındı
- Tate Museum*. (2023, 04 10). <https://www.tate.org.uk>: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/piper-go-west-young-man-t12575> adresinden alındı
- Tate Museum*. (2023, 04 10). <https://www.tate.org.uk>: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/schutte-the-strangers-t07873> adresinden alındı
- Tate Museum*. (2023, 04 10). <https://www.tate.org.uk>: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/yanagi-pacific-t07464>, adresinden alındı
- Tate Museum*. (2023, 04 10). <https://www.tate.org.uk>: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/sedira-mother-tongue-t12315> adresinden alındı
- Tate Museum*. (2023, 04 10). <https://www.tate.org.uk>: <https://www.tate.org.uk/about-us/history-tate/tate-galleries-and-slavery> adresinden alındı

GÖRSEL KAYNAKLAR

Görsel 1. Zineb Sedira, Ana dil, Kulaklıkla 3 Ekran kurulumu, 2002

Görsel 2. Lubaina Himid, İki Arasında Kalbim Dengede, Tuval üzerine akrilik boya, 121,8x152,4x27 cm.1991

Görsel 3. Teresa Margolles, Bayrak 1, Kumaş, kan, toprak ve diğer maddeler, 298x188xcm.2009

Görsel 4. Keith Piper, Batıya Git Genç Adam, 14 fotoğraf, gemiye monte edilmiş kâğıda jelatin gümüş baskı, 14 parça her biri:84x56cm.1987

Görsel 5. Yukinori Yanagi, Pasifik, 49 Perspex kutusu, plastik tüp ve yapay kum,282x405x18 cm.1996

Görsel 6. Marwan Rechmaoui, Beyrut, Kauçuk, 30x825x675 cm.2004

